

УДК 911.3:338.48(477.81)

DOI: 10.26565/2076-1333-2020-29-06

Андрій Слащук

к. геогр. н., доцент кафедри економічної та соціальної географії
e-mail: andrii.slashchuk@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7090-5695>

Волинський національний університет імені Лесі Українки
проспект Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, 43025, Україна

Галина Бернадська

аспірантка кафедри економічної та соціальної географії
e-mail: galina.kot.1993@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0918-753X>

Волинський національний університет імені Лесі Українки
проспект Волі, 13, Луцьк, Волинська область, 43025, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті проаналізовано сучасний стан та особливості функціонування туристичної інфраструктури Рівненської області, визначено перспективні напрями розвитку. Основними елементами туристичної інфраструктури є готельно-ресторанне господарство, заклади торгівлі, туристичні підприємства, транспортне сполучення, АЗС, засоби зв'язку, заклади культури та дозвілля, банківська система тощо. Серед об'єктів розміщення переважають дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, що працювали влітку – 126, готелі та аналогічні засоби розміщування становлять 15, інші заклади – 3. Сумарна кількість місць – 1858. Ресторанна сфера області досить розвинена. На Рівненщині переважають кафе – 798, кафетерії складають 245, бари 172, ресторани 64, інші заклади 241. Туристичну діяльність проводять 116 туристичних підприємств, з них 3 туроператори, 104 турагенти та 9 суб'єктів, що здійснюють екскурсійну діяльність. Найвища концентрація суб'єктів туристичної діяльності відмічається в містах Рівне, Вараш, Дубно, а також в Рівненському районі. Мережа культурно-освітніх установ складає: 2 обласних театри – академічний український музично-драматичний та ляльковий, обласна філармонія, 590 публічних і публічно-шкільних бібліотек, 671 клуби і будинки культури, 5 кінотеатрів, 14 державних музеїв і 2 історико-культурні заповідники, обласний центр народної творчості, парк культури і відпочинку та зоопарк. Транспортне обслуговування господарського комплексу і населення області здійснюється трьома видами транспорту – автомобільним, залізничним і повітряним. Найкраще туристично-інфраструктурне забезпечення у містах Рівне, Дубно, Вараш, Острог, а також у Рівненському, Володимирецькому, Сарненському, Березнівському районах. Важливими напрямами розвитку є вдосконалення наявних та будівництво нових елементів ТІ, залучення інвесторів, вихід Рівненської області на міжнародний туристичний ринок.

Ключові слова: туризм, туристична інфраструктура, елементи туристичної інфраструктури, заклади розміщення, ресторанне господарство, туристичні підприємства, транспортне сполучення.

Андрей Слащук, Галина Бернадская. ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ РОВЕНСКОЙ ОБЛАСТИ

В статье проанализировано современное состояние и особенности функционирования туристической инфраструктуры Ровенской области, определены перспективные направления развития. Основными элементами туристической инфраструктуры является гостинично-ресторанное хозяйство, учреждения торговли, туристические предприятия, транспортное сообщение, АЗС, средства связи, учреждения культуры и досуга, банковская система и другие. Среди объектов размещения преобладают детские учреждения оздоровления и отдыха, которые работают летом – 126, гостиницы и аналогичные средства размещения составляют 15 единиц, другие учреждения – 3. Суммарное количество мест – 1858. Ресторанная сфера области достаточно развита. На Ровенщине преобладают кафе – 798, кафетерии составляют 245, барты 172, рестораны 64, другие учреждения 241. Туристическую деятельность проводят 116 туристических предприятий, из них 3 туроператоры, 104 турагенты и 9 субъектов, осуществляющих экскурсионную деятельность. Самая высокая концентрация субъектов туристической деятельности отмечается в городах Ровно, Вараш, Дубно, а также в Ровенском районе. Сеть культурно-образовательных учреждений составляет 2 областных театра – академический украинский музыкально-драматический и кукольный, областная филармония, 590 публичных и публично-школьных библиотек, 671 клубы и дома культуры, 5 кинотеатров, 14 государственных музеев и 2 историко-культурных заповедника, областной центр народного творчества, парк культуры и отдыха и зоопарк. Транспортное обслуживание хозяйственного комплекса и населения области осуществляется тремя видами транспорта – автомобильным, железнодорожным и воздушным. Наилучшее туристско-инфраструктурное обеспечение в городах Ровно, Дубно, Вараш, Острог, а также в Ровенском, Володимирецком, Сарненском, Березневском районах. Важными направлениями развития является совершенствование имеющихся и строительство новых элементов ТИ, привлечения инвесторов, выход Ровенской области на международный туристический рынок.

Ключевые слова: туризм, туристическая инфраструктура, элементы туристической инфраструктуры, заведения размещения, ресторанное хозяйство, туристические предприятия, транспортное сообщение.

Andrii Slaschuk, Halyna Bernadska. THE PECULIARITIES OF RIVNE REGION TOURISM INFRASTRUCTURE FUNCTIONING

In the article, the current state and peculiarities of Rivne region tourism infrastructure functioning have been analysed; the perspective directions of development have been defined. The main elements of tourism infrastructure are as follows: hotel restaurant businesses, trade establishments, tourism enterprises, transport connection, gas and petrol stations, means of communication, culture and entertainment establishments, bank system etc. Among the places of accommodations, children summer health and leisure enterprises dominate – 126, hotels and analogous means of accommodations comprise 15, other enterprises – 3. The summary number of places is 1858. The restaurant sphere of the region is rather developed. In Rivnenschina, cafes prevail – 798, cafeterias comprise 245, bars – 172, restaurants – 64, other enterprises – 241. 116 tourism enterprises conduct tourism activity. Among them 3 tour operators, 104 tour agents and 9 participants conducting excursion activity. The highest concentration of the tourism activity participants is observed in Rivne, Varash, Dubno, and in Rivne region. The network of cultural educational institutions comprises 2 regional theaters – Academic Ukrainian Music and Drama Theatre and Puppet Theatre, Regional Philharmonia, 590 public and public school libraries, 671 clubs and houses of culture, 5 cinemas, 14 state museums and historic cultural reserves, the Regional Folk Art Center, the Culture and Rest Park and the Zoo. Economic complex and the country's population transport service are conducted by the three means of transportation: automobile, railway and air. The best tourism infrastructure provision is in Rivne, Dubno, Varash, Ostroh, and also in Rivne, Volodymyrets, Sarny, Berezniivsk regions. The important directions of development are existant TI element improvement and creation of new ones, investment involvement, the Rivne Region international tourism market entrance.

Key words: tourism, tourism infrastructure, tourism infrastructure elements, places of accommodations, restaurant business, tourism enterprises, transport connection.

Постановка проблеми. На даний момент, туристська діяльність є важливою складовою економіки багатьох країн. Невід'ємною частиною туризму є туристична інфраструктура, адже вона сприяє розвитку туристських ресурсів та туристських дестинацій. Особливість туристичної інфраструктури полягає в забезпеченні туристів і місцевого населення відповідними потребами.

Завдяки формуванню та розвитку ТІ покращується привабливість території та збільшується кількість відвідувачів. Туристи, приїжджаючи в місце призначення, окрім відвідування визначних пам'яток чи природних об'єктів потребують належної інфраструктури, а саме закладів розміщення, харчування, дозвілля і розваг та інших обслуговуючих елементів ТІ.

Рівненська область володіє значним історико-культурним та природним потенціалом, однак рівень використання один з найнижчих в Україні. Причиною цього є не належна туристична інфраструктура. У зв'язку з цим проблема дослідження особливостей функціонування, сучасного стану та перспектив розвитку туристичної інфраструктури Рівненщини є досить актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В науковій літературі існує чимало трактувань туристичної інфраструктури, однак єдиного твердження, яке б з точністю охарактеризувало немає. В Україні до інфраструктури туризму відносять елементи туристичної діяльності, а саме готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту та ін.

Туристичну інфраструктуру досліджувало чимало вітчизняних і міжнародних науковців: О.О. Бейдик, В.Ф. Буйленко, В.Б. Буторіна, Т.О. Волкова, Г.Є. Долгопола та Я.С. Корабельнікова, А.Б. Гайдук, В. Гаворецькі, І.В. Зорін та В.О. Квартальнов, Г.І. Єлистратова, В.К. Кіптенко, Ю.О. Коваленко, Г.І. Ковалевський, Д.А. Корнева, І.В. Кулькова, О.О. Любіцева, І.М. Мініч, М.О. Омуш, М.Л. Орлова, А.П. Румянцев, К.В. Сіренко, К.О. Соколова та ін.

Зокрема, І.М. Школа трактує ТІ як сукупність штучно створених рекреаційних закладів і супутніх об'єктів, побудованих для загального користування за рахунок державного фінансування [9]. В.С. Кравців, Л.С. Гринів, М.В. Копач та С.П. Кузик туристичну інфраструктуру розуміють як систему підприємств й інституцій, які є територіальним, матеріальним і організаційним підґрунтям розвитку туризму [2].

Сучасні науковці ТІ тлумачать по-різному. Так, наприклад В.І. Новикова виділяє інфраструктуру рекреаційної діяльності, що становить сукупність засобів, закладів, споруд, мереж та інших елементів матеріально-технічної бази. Розділяє її на типи: спеціалізовану, соціальну, універсальну [5].

К.В. Кривега розглядає стратегічний розвиток інфраструктури туристичного бізнесу в Україні через удосконалення індустрії туризму та досягнення високого рівня соціально-економічної ефективності [3].

В.В. Дружиніною та О.М. Залузіною здійснено класифікацію інфраструктури туризму та оцінено стан туристичної інфраструктури регіонів країни [1].

Проблемам розвитку транспортної інфраструктури Західного регіону присвячені роботи О.Б. Пікулік [6].

Результати дослідження туристичної інфраструктури Волинської області висвітлені у працях Л. М. Черчик, О.В. Міщенко та І.В. Єрко. Автори інфраструктуру територіально-рекреаційної системи поділяють на виробничу (транспорт, зв'язок, будівельна сфера, водо- та енергопостачання) та соціальну (готелі, мотелі, кемпінги, приватні будинки, транспортні організації, підприємства торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування, культурно-розважальні та медичні установи) [8].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В науковій літературі на даний момент немає сучасного комплексного дослідження туристичної інфраструктури Рівненської області. Зазвичай, у статтях вітчизняних науковців піднімається проблематика певних компонентів ТІ регіону, як-от туристичні підприємства та потоки. Тому стаття носить ґрунтовний зміст, та є досить актуальною.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є обґрунтування особливостей функціонування, визначення сучасного стану та перспектив розвитку туристичної інфраструктури Рівненської області. Для досягнення поставленої мети нами вирішено такі завдання: виконано детальний аналіз елементів туристичної інфраструктури досліджуваного регіону; запропоновано шляхи подальшого розвитку туристичної інфраструктури.

Виклад основного матеріалу дослідження. Туристична інфраструктура є основою розвитку туризму, а також базою для використання ресурсів у місці призначення. Важливість туристичної інфраструктури відображається в тому, що вона сприяє підвищенню ефективності виробництва і розподілу туристичних послуг, а в певних випадках, таких як віддалені місця призначення навіть збільшити пропозицію туристичних послуг.

Ті включає велику кількість послуг, необхідних для задоволення потреб туристів і збільшення їх кількості, а також комфортного перебування в пункті призначення. Ми виділяємо *основу* (заклади розміщення та харчування, шляхи сполучення, туристичні підприємства), *додаткову* (заклади дозвілля та розваг, центри надання туристичної інформації, спеціалізовані торговельні заклади) та *обслуговуючу* (пропускні пункти, АЗС, банківські установи, страхові агенції, заклади охорони здоров'я та комунального обслуговування) туристичну інфраструктуру.

В Рівненській області налічується 144 засоби розміщення, 1520 закладів ресторанного господарства, 116 суб'єктів туристичної діяльності, 1277 установ дозвілля та розваг, 4058 спортивна споруд, 180 АЗС.

У Ті області визначальну роль відіграють заклади розміщення. За даними Обласного управління статистики (2019 рік) в регіоні налічується 144 одиниці засобів розміщення: готелі та аналогічні засоби розміщення – 15, дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, що працювали влітку – 126, інші заклади розміщення – 3. Загальна місткість становить – 1858 [4].

Проте, за нашими підрахунками засобів розміщення в області значно більше. Тільки готелів близько 70. Така невідповідність пов'язана з тим, що у 2018-2019 рр. статистична інформація подана лише за даними юридичних осіб та відокремлених підрозділів юридичних осіб (в попередніх роках із урахуванням фізичних-осіб підприємців), а також через неподання даних закладами розміщення у відділення статистики. Незважаючи на це, будемо проводити аналіз туристичної інфраструктури Рівненської області за офіційними статистичними даними.

У Рівненській області у 2019 році налічувалося 18 колективних засобів розміщення, з них 15 готелі та аналогічні засоби розміщення. Більшість з них розташована в м. Рівне та Рівненському районі. Загальна місткість складала 1588. Протягом 2019 р. готельними підприємствами області надано послуг для 35530 відпочиваючих, в тому числі 2171 іноземним громадянам.

Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку становлять 85% засобів розміщення. Карта розташун-

ня виглядає так: у м. Рівному – 33 заклади, м. Дубно – 11, м. Острзі – 3, Костопільському районі – 29, Рівненському – 28, Демидівському – 8, Радивилівському – 7, Млинівському – 4, Володимирецькому – 3. Загальна їх місткість у 2019 році складала 270 місць. Протягом літнього періоду тут відпочивало 14732 дітей. Найбільше у м. Рівному (6724), Рівненському (2969) та Костопільському (2224) районах. Загальна вартість перебування дітей у закладах оздоровлення та відпочинку становила 9594,7 тис. гривень [4].

У 2017 році в області знаходилося 9 лікувальних закладів: 6 санаторіїв з кількістю ліжко-місць – 985, 3 бази та інші заклади відпочинку на 1058 ліжок. Починаючи з 2018 року розробка показників не передбачена планом державних статистичних спостережень (відмінено показники).

За нашим моніторингом, кількість лікувальних закладів за останні два роки не зазнала суттєвих змін. Найвідомішими закладами даного типу на Рівненщині є санаторії «Червона калина» (с. Жобрин, Рівненський р-н), «Горинь» (сmt. Степань, Сарненський р-н), «Хрінники» (с. Хрінники, Демидівський р-н).

Мережа закладів ресторанного господарства має густу мережу. За даними ГУС області 2013 року кількість підприємств даного типу складала 579. Починаючи з 2014 року розробка показника не передбачена планом державних статистичних спостережень.

За даними Департаменту економічного розвитку і торгівлі Рівненської ОДА станом на 01.01.2020 р. в регіоні розташовано 1520 закладів ресторанного господарства (табл. 1).

Найбільше закладів харчування знаходиться в обласному центрі – 537. Серед районів лідируючі позиції займають Сарненський (99), Рівненський (96), Костопільський (86). Найменше суб'єктів ресторанного господарства у Острозькому (12), Зарічненському (21), Гоцанському (29) районах (рис. 1).

Торгівля також відіграє важливу роль у розвитку Ті регіону. Головним критерієм діяльності торгівлі є обсяг роздрібного товарообороту. У 2019 р. оборот роздрібною торгівлі у Рівненській області склав 20642,3 млн. грн., у тому числі роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі – 12561,8 млн. грн. В роздрібному товарообороті підприємств роздрібною торгівлі продовольчі товари склали 34%, непродовольчі – 66 %.

У сфері торговельного обслуговування населення мережа підприємств торгівлі та ресторанного господарства області нараховує близько 9 тис. підприємств різних форм власності. Функціонує 64 ринки на 20,2 тис. робочих місць [7].

Важливим елементом Ті регіону є туристичні підприємства. В Рівненській області спостерігається позитивна тенденція. Так, у 2019 році свою діяльність проводило 116 туристичних компаній, з них 3 туроператори, 104 турагенти та 9 суб'єктів, що здійснюють екскурсійну діяльність. Найвища їх концентрація відмічається в містах Рівне, Вараш, Дубно, а також в Рівненському районі.

Дохід від надання туристичних послуг (без ПДВ, акцизів і аналогічних обов'язкових платежів)

2019 р. становив 34236,8 тис. грн. Кількість реалізованих туроператорами і турагентами туристичних путівок – 13515, з них в межах території України – 1246, за кордон – 12269. Протягом поточного року туристичні підприємства регіону обслуговували 31425

туристів: в межах території України – 2688, за кордоном – 28737. За метою поїдки як на території України, так і за кордоном переважали відпочинок та дозвілля, що свідчить про популярність пропозицій на туристичному ринку [4].

Таблиця 1

Кількість закладів ресторанного господарства Рівненської області

№	Район (місто обласного значення)	Заклади ресторанного господарства (одиниць)					
		всього	у тому числі				
			ресторани	кафе	бари	кафетерії	інші
1.	Березнівський	61	1	48	1	9	2
2.	Володимирецький	62	1	30	14	2	15
3.	Гоцанський	29	1	23	2	2	1
4.	Демидівський	41	-	5	13	20	3
5.	Дубенський	43	3	29	1	10	-
6.	Дубровицький	55	1	43	2	4	5
7.	Зарічненський	21	2	15	3	1	-
8.	Здолбунівський	55	-	33	-	19	3
9.	Корецький	44	1	29	3	5	6
10.	Костопільський	86	1	58	3	20	4
11.	Млинівський	48	3	26	14	5	-
12.	Острозький	12	-	9	1	2	-
13.	Радивилівський	58	2	18	5	30	3
14.	Рівненський	96	8	61	8	16	3
15.	Рокитнівський	50	-	28	19	-	3
16.	Сарненський	99	4	63	10	8	14
17.	м. Дубно	54	6	21	16	8	3
18.	м. Вараш	43	1	20	6	3	13
19.	м. Острог	26	1	16	2	5	2
20.	м. Рівне	537	28	223	49	76	161
Разом		1520	64	798	172	245	241

*Складено авторами на основі [10]

Рис. 1. Мережа закладів ресторанного господарства по районах (складено авторами на основі [10])

Якщо порівнювати дані з попередніми роками, то спостерігаємо позитивну динаміку. Так, наприклад у 2016 році на Рівненщині функціонувало 66 турпідприємств. Дохід від надання туристичних послуг (без ПДВ, акцизів і аналогічних обов'язкових платежів) становив 11417,1 тис. грн. За рік було обслуговувано 9022 туристів, що на 29% менше, ніж 2019 р.

Загалом, у 2019 році помітно зросла туристична активність. Так, динаміка туристичних потоків за

період 2010-2019 рр. (рис. 2) вказує на те, що в 2011 році відбулося різке зменшення туристичних потоків у регіоні. У 2012-2013 рр. ситуація почала покращуватися, однак починаючи з 2014 р. знову спостерігаємо зниження кількості туристів. Це пов'язано, насамперед, з нестабільною політичною ситуацією в країні. Однак, з кожним роком відбуваються позитивні зміни, але при цьому видозмінюється і структура потоків за напрямками [1].

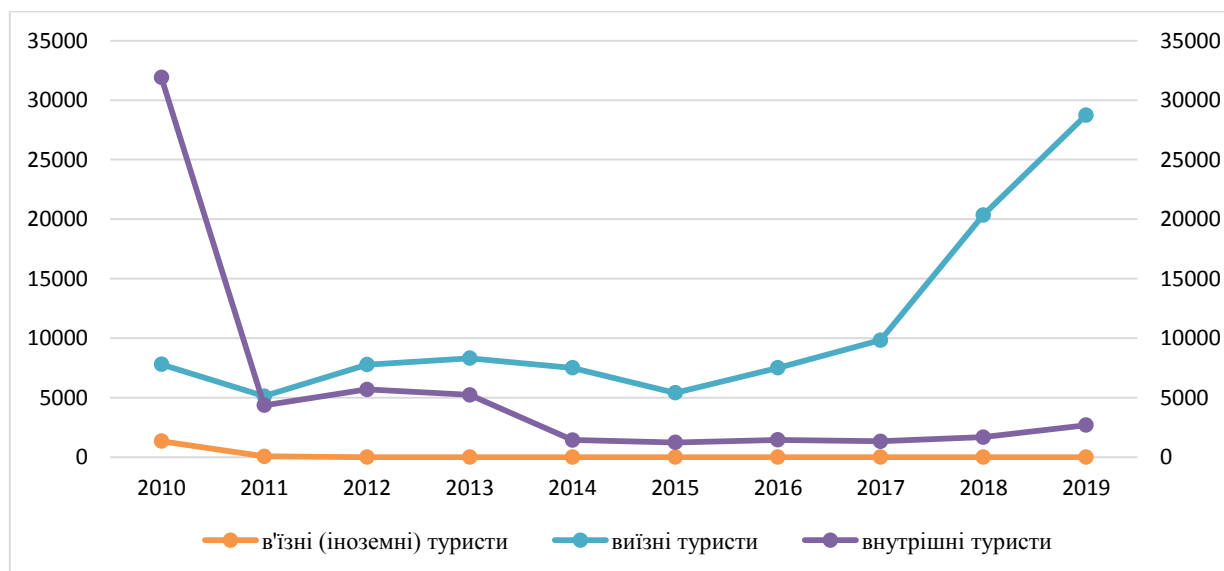

Рис. 2. Динаміка туристичних потоків у 2010-2019 рр. (складено авторами на основі [4])

Відзначаємо, що в 2010 р. переважали внутрішні туристичні потоки, тоді як 2019 р. вони значно зменшилися. Така динаміка свідчить про непопулярність місцевого турпродукту та великий попит на закордонні тури. Найбільш привабливими напрямками серед громадян Рівненщини у 2019 році були Польща, Туреччина, Єгипет, Угорщина та Болгарія.

Транспортна мережа має вагомий вплив на розвиток туристичної індустрії, адже впливає на доступність destinations для туристів. Рівненська область має вдале територіально-географічне розташування із значним транзитним потенціалом. Територією області проходить державний кордон з Білоруссю протяжністю 234 кілометри. На кордоні розташовані 3 міжнародні пункти пропуску.

Територію області перетинають транспортні коридори: Критський транспортний коридор № 3 (Краківець-Львів-Рівне-Житомир-Київ), Критський транспортний коридор № 5 (Косини-Чоп-Стрий-Львів-Рівне-Сарни-Мінськ), Європа-Азія (Краківець-Львів-Рівне-Житомир-Київ-Полтава-Харків-Дебальцеве-Ізварине) та Балтійське море-Чорне море (Ягодин-Ковель-Луцьк-Тернопіль-Хмельницький-Вінниця-Умань-порти Чорного моря) [7].

Протяжність автомобільних шляхів загального користування в області становить 5164 км., в тому числі 5096 км. з твердим покриттям: з них: дороги державного значення – 2060 км; дороги місцевого значення – 3104 км. Відзначаємо, що якість доріг не завжди на належному рівні. До числа найбільш важ-

ливих для економіки області відносяться магістральні дороги М06 Е40 (Львів-Рівне-Житомир-Київ) – складова транспортного коридору Європа-Азія та Критського транспортного коридору № 3, М07 Е373 (Київ-Ковель-Ягодин), М19 Е85 (Доманове-Ковель-Чернівці-Мамалига) – складова транспортного коридору Балтійське море-Чорне море; національна автомобільна дорога Н22 (Устилуг-Луцьк-Рівне); регіональні автомагістралі Р05 (Городище-Рівне-Старокостянтинів) та Р76 (КПП «Прикладники»-Зарічне-Дубровиця).

В області удосконалюється мережа приміських та міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування. Автобусна маршрутна мережа нараховує 94 міських, 456 приміських та 72 міжміських маршрути. Для обслуговування внутрішньообласних маршрутів задіяні 958 одиниць транспортних засобів. Регулярним автобусним сполученням охоплено понад 98 % сільських населених пунктів [7].

Частка перевезення пасажирів автомобільним (автобусним) транспортом у 2019 р. становила 85 млн. осіб: внутрішньоміське сполучення – 63,2 млн., приміське – 13,7 млн., міжміське (включаючи міжнародне) – 8,1 млн.

Тролейбусним видом транспорту протягом поточного року скористалося 37,5 млн. осіб. Експлуатаційна довжина тролейбусних ліній загального користування (в однопутному обчисленні) становить 61 км.

В регіоні надають послуги 180 АЗС. Більшість з них обладнані сучасними санвузлами. В магазинах можна придбати продуктові товари та туристичні приладдя.

Залізничний транспорт один з найдоступніших способів пересування. Найбільшими залізничними вузлами в області є Рівне, Здолбунів і Сарни. Експлуатаційна довжина залізничних колій загального користування в межах області становить 578 км., у тому числі електрифікованих – 183 км. В 2019 р. залізничним транспортом було перевезено 2,8 млн. осіб, з них 2,2 мл. осіб скористалися приміським сполученням, 0,6 млн. – міжміським (далеке сполучення).

Найважливішими залізничними магістралями, що проходять територією Рівненщини є: Київ-

Ковель, Київ-Рівне, Ковель-Київ, Новоолексівка-Ковель, Рівне-Миколаїв, Рівне-Шепетівка, Рівне-Удрицьк.

На території Рівненської області функціонує вузькоколійна залізниця Антонівка-Зарічне, загальною довжиною 105,8 км, яка проходить по території Володимирецького і Заріченського районів. Враховуючи те, що залізничне сполучення Антонівка-Зарічне є найдовшим у Європі діючим вузькоколіїним, в області реалізували проект у сфері туризму «Поліський трамвай», в межах якого були створені нові об'єкти туристичної інфраструктури [7].

Загалом, у структурі транспортних перевезень пасажирів переважає автомобільний (автобусний) – 67,8%. Залізничний та тролейбусний становлять 2,2% і 30 % відповідно (рис. 3).

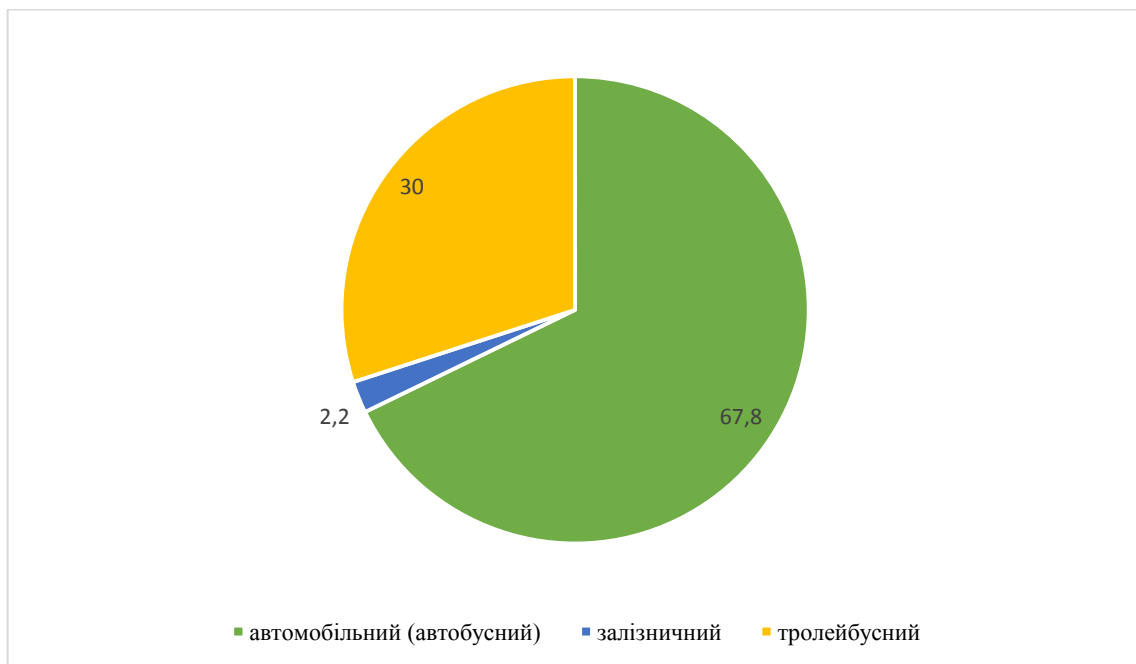

Рис. 3. Питома вага окремих видів транспорту у перевезенні пасажирів в 2019 році
(складено авторами на основі [4])

Рівненський аеропорт має статус міжнародного, може приймати літаки всіх типів, входить до переліку пунктів пропуску на митному кордоні підакцизних товарів.

Зв'язок теж має ключову роль у запитах туристів. Так, протягом 2019 р. обсяг реалізованих послуг населенню у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку становив 172,3 млн. грн., з них Інтернет-послуги займають найбільшу нішу – 85,1 млн. грн [4].

Культурно-дозвільна туристична інфраструктура Рівненської області складається із закладів різних типів: театрів і кінотеатрів, бібліотек і музеїв, клубних закладів і торгово-розважальних центрів. За даними Рівненського управління статистики мережа цих закладів за період 2014-2019 років суттєво не змінилася (рис. 4).

Мережа культурно-освітніх установ складає: 2 обласних театри – академічний український музично-драматичний та ляльковий, обласна філармонія,

590 публічних і публічно-шкільних бібліотек, 671 клуби і будинки культури, 5 кінотеатрів, 14 державних музеїв і 2 історико-культурні заповідники, обласний центр народної творчості, парк культури і відпочинку та зоопарк [7].

Найвища чисельність закладів культури у Рівненському, Дубенському, Володимирецькому, Березнівському, Дубровицькому та Костопільському районах; найменша – у Демидівському.

Спортивні споруди ми теж відносимо до елементів туристичної інфраструктури, адже туристи відвідують спортивні дійства, під час відпочинку займаються фізичною активністю. Протягом 2015-2019 рр. відслідковуємо незначне коливання (рис. 5). З рисунку 3 бачимо, що в області на кінець 2019 р. найбільше спортивних майданчиків (2290).

На даний момент, банківська система відіграє важливу роль у забезпеченні потреб туристів в обміні та видачі коштів. В Рівненській області банківську систему представляють управління Національного

банку України, 5 балансових банківських установ та 362 безбалансових відділень 52-х комерційних банків. В регіоні досить розгалужена мережа обмінних пунктів, банкоматів та терміналів [7]. В більшості

закладах та магазинах існує можливість безготівкового розрахунку, що свідчить про високий рівень розвитку даної сфери.

Рис. 4. Динаміка закладів культури Рівненської області у 2014-2019 рр. (складено авторами на основі [4])

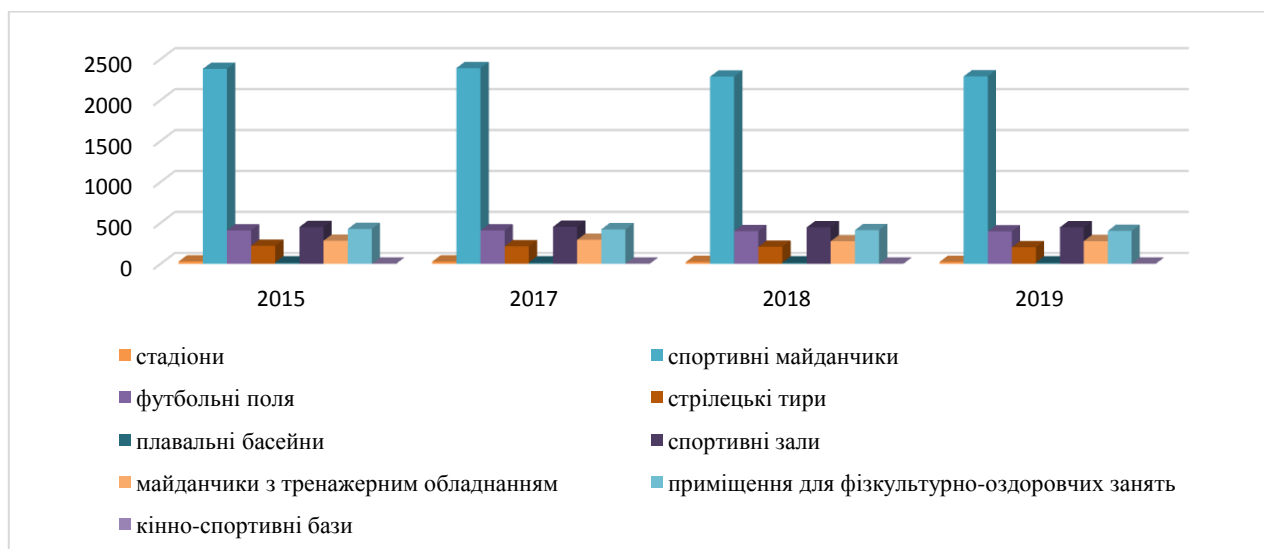

Рис. 5. Динаміка спортивних споруд у 2015-2019 рр. (складено авторами на основі [4])

Проаналізувавши функціонування туристичної інфраструктури Рівненської області, ми виявили чимало проблем. Основні з них:

- нерівномірне розподілення елементів ТІ по території регіону;
- незадовільний матеріально-технічний стан багатьох елементів ТІ;
- невідповідність певних туристичних закладів міжнародним стандартам;
- недосконалість статистичних даних щодо діяльності елементів ТІ;
- відсутність ефективних підходів до визначення джерел і розмірів фінансового забезпечення ТІ.

Щоб вирішити ці проблеми, необхідно комплексно підходити до розвитку туристичної галузі в регіоні загалом. Перш за все, варто створити належні умови в найбільш популярних туристичних місцях області, будувати нові елементи ТІ, де на це є попит, заохочувати інвесторів до співпраці, створювати проекти за сучасними технологіями, проводити туристсько-просвітницьку роботу з місцевим населенням тощо.

Розвиток ТІ Рівненщини призведе до збільшення кількості туристів, що в свою чергу позитивно вплине на наповнення місцевого бюджету. Рівненщина зможе позиціонувати себе як туристсько-

привабливий регіон не тільки в Україні, а й за кордоном.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, туристична інфраструктура вагомий важіль впливу в індустрії туризму. Чим краща ТІ, тим більший потік

туристів. Рівненська область має розгалужену систему елементів ТІ, однак, на нашу думку, потребує вдосконалення старих та будівництво нових елементів ТІ.

Список використаних джерел:

1. Дружиніна В.В., Залуніна О.М. Оцінка стану туристичної інфраструктури з урахуванням особливостей розвитку регіону. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. 2015. Випуск 10. Частина 2. С. 37-41.
2. Кравців В.С., Гринів Л.С., Копач М.В., Кузик С.П. Науково-методичні засади реформування рекреаційної сфери. Львів: НАН України, 1999. 244 с.
3. Кривега К.В. Туристична інфраструктура: поняття та складові. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2005. Випуск 21. С. 118-124.
4. Мороз Ю. (за ред.) Статистичний щорічник Рівненської області за 2019 рік. Рівне: Головне управління статистики у Рівненській області, 2020. 393 с.
5. Новикова В.І. Інфраструктура: сутність поняття, види, застосування у рекреаційній сфері. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Серія: Географія. 2016. Вип.1(64). С. 18-22.
6. Пікулик О.Б. Транспортне інфраструктурне забезпечення соціально-економічного розвитку Західного регіону України: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.05. Нац. акад. наук України, Ін-т регіон. дослідж. Л., 2009. 20 с.
7. Стратегія економічного та соціального розвитку Рівненської області на період до 2027 року. Рівне: Обласна державна адміністрація, 2019. 160 с.
8. Черчик Л.М., Міщенко, О.В., Єрко, І.В. Туристично-рекреаційний комплекс Волинської області: передумови розвитку. Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2014. 128 с.
9. Школа І. М. Менеджмент туристичної індустрії. Чернівці: Книги-XXI, 2003. 662 с.
10. Інформація щодо закладів ресторанного господарства Рівненської області // Рівненська обласна державна адміністрація. Департамент економічного розвитку і торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rv.gov.ua/departament-ekonomichnogo-rozvitku-i-torgivli>

References:

1. Druzhynina, V.V., & Zalunina, O.M. (2015). Otsinka stanu turystychnoi infrastruktury z urakhuvanniam osoblyvostei rozvytku rehionu [An estimation of the state of tourist infrastructure is taking into account the features of development of region]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya Ekonomichni nauky*, 10(2), 37-41 [in Ukrainian].
2. Kravtsiv, V.S., Hryniv, L.S., Kopach, M.V., & Kuzyk, S.P. (1999). Naukovo-metodychni zasady reformuvannya rekreatsyynoi sfery [Scientifically-methodical principles of reformation of recreational sphere]. Lviv: NAN Ukrainy, 244 [in Ukrainian].
3. Kryveha, K.V. (2005). Turystychna infrastruktura: ponyattya ta skladovi [Tourist infrastructure: concept and constituents]. *Humanitarnyi visnyk ZDIA*, 21, 118-124 [in Ukrainian].
4. Moroz, Yu. (2020). Statystychnyi shchorichnyk Rivnenskoï oblasti za 2019 rik [Statistical Yearbook of Rivne region for 2019]. Rivne: Holovne upravlinnya statystyky u Rivnenskii oblasti, 393 [in Ukrainian].
5. Novykova, V.I. (2016). Infrastruktura: sutnist ponyattya, vydy, zastosuvannya u rekreatsyynoi sferi [Infrastructure: essence of concept, kinds, applications in the field of recreational]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka. Seriya: Geografiya*, 1(64), 18-22 [in Ukrainian].
6. Pikulyk, O.B. (2009). Transportne infrastrukturalne zabezpechennya sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Zakhidnoho rehionu Ukrainy [Transport infrastructural providing of socio-economic development of the Western region of Ukraine]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv: Instytut region. doslidzh. [in Ukrainian].
7. Strategiya ekonomichnoho ta sotsialnoho rozvytku Rivnenskoï oblasti na period do 2027 roku (2019) [Strategy of economic and social development of Rivne region for the period up to 2027]. Rivne: Oblasna derzhavna administratsiya, 160 [in Ukrainian].
8. Cherchuk, L.M., Mishchenko, O.V., & Yerko, I.V. (2014) Turystychno-rekreatsyynyi kompleks Volynskoi oblasti: peredumovy rozvytku [Tourist and recreational complex of Volyn region: prerequisites for development]. Lutsk: Skhidnoyevropeyskyi natsionalnyi universytet imeni Lesi Ukrainky, 128 [in Ukrainian].
9. Shkola, I.M. (2003). Menedzhment turystychnoi industrii [Management of the tourism industry]. Chernivtsi: Knyhy-XXI, 662 [in Ukrainian].
10. Informatsiya shchodo zakladiv restorannoho hospodarstva Rivnenskoï oblasti [Information on restaurants of Rivne region]. Rivnenska oblasna derzhavna administratsiia. Departament ekonomichnoho rozvytku i torhivli. Retrieved from <https://www.rv.gov.ua/departament-ekonomichnogo-rozvitku-i-torgivli> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 13.10.2020 р.

About the authors:

Andrii Slashchuk - PhD (Geography), Associate Professor of the Department of Economic and Social Geography, Lesya Ukrainka Volyn National University, Prospekt Voli, 13, Lutsk, Volyn region, 43025, andrii.slashchuk@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-7090-5695>

Halyna Bernadska – PhD Student, Department of Economic and Social Geography. Lesya Ukrainka Volyn National University, Prospekt Voli, 13, Lutsk, Volyn region, 43025, galina.kot.1993@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0918-753X>

Об авторах:

Андрей Слащук – кандидат географических наук, доцент кафедры экономической и социальной географии, Волынский национальный университет имени Леси Украинки, проспект Воли, 13, г. Луцк, Волынская область, 43025, andrii.slashchuk@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-7090-5695>

Галина Бернадская – аспирант кафедры экономической и социальной географии, Волынский национальный университет имени Леси Украинки, проспект Воли, 13, г. Луцк, Волынская область, 43025, galina.kot.1993@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0918-753X>